

Eesti Vabariigi Põhiseadusliku Assamblee
II toimkonna koosoleku protokoll nr.2
21. septembril 1991

Koosoleku algus kell 10.00.

Koosolekut juhatas II toimkonna
esimees Vardo Rumessen

Koosolekust võtsid osa
Enn Leisson
Linnart Mäll
Sergei Petinov
Sergei Sovetnikov
Lehte Sööt (Hainsalu)
Juhan-Kristjan Talve
Lauri Vahtre

Puudusid
Sirje Endre
Ain Kaalep

Päevakord:

Eesti Vabariigi põhiseaduse eelnõu II peatükist.
Kodanike põhiõigused, vabadused ja kohustused. (Autorite grupi
juht Jüri Raidla).

Otsustati: Kui toimkonna liige annab arutatava osa
kohta oma ettepanekud kirjalikult, siis loetakse ta kohalolijaks.

V. Rumessen: Kõigepealt fikseerime kodakondsuse
põhikriteeriumid.

L. Sööt: 1937.a. seadus 87 ütleb, et Eesti kodanikuks
saadakse sündimisega või hilisema seadusliku toiminguga. Sellega
ei saa nõustuda.

L. Vahtre: Kodakondsuse määrab kas sündimise hetk või
kodakondsuse seadus.

V. Rumessen: Enne ei saa kodakondsusseadust vastu
võtta, kui põhiseadus on vastu võetud.

L. Vahtre: Meil on kaks varianti: jätta nagu on pakutud
või lisada... sündinud või kellel on vereõigus.

J. Talve: Põhiseadus peab fikseerima ka kodakondsuse
printsipiibid.

V. Rumessen: 1937.a. seaduse formuleering on rohkem
avatud, lisada juurde "veresugulus".

Otsustati teha ettepanekud järgmisteks muudatusteks:

§9 Iga kodaniku ülim kohus - jätta ära ülim, aga lisada
kodanikukohus

4

§10 Kõik on seaduse ees võrdsed. Kes kõik? Kas kõik kodanikud? Jätta küsimärk!

Sotsiaalne päritolu - inetu väljend. Otsustati pooldada kohandatud kujul 1937.a. varianti:

Ei või olla sündimisest, usust, veendumustest, soost ega rahvusest sõltuvaid eesõigusi ega õiguste kitsendusi.

Seisusi ja seisuslikke tiitleid ei ole - jätta küsimärk!

Eestis on igaühel õigus riigi ja seaduse kaitsele. "Igaühel" asendada "igal inimesel", §11 on juurde tulnud ja seda on tarvis - jätta.

§12 kas "austamine" on juriidiline mõiste? Vanas seaduses ei ole.

§13 välja jätta, see on kriminaalkoodeksi küsimus.

§14 pikk ja lohisev.

Jätta: Kedagi ei või jälitada, vahistada ega muul viisil isikuvabadustes kitsendada teisiti kui seaduses ettenähtud juhtudel ja korras.

II lõik muuta ... ilma kohtu võimude sellekohase korralduseta.

Sõnastada 1937.a. §10 III lõigu järgi.

§15 -

§16 -

§17 Kedagi või ühtki kodanikku? - jätta küsimärk.

§18 "ärisaladus"? - kus on avalikustamise piir? (J. Talve mõtleb).

§19 -

§20 tarbetu - välja jätta

§21 -

§22... seaduses ettenähtud alustel ja korras. - liiga tihti! asendada - ilma kohtuvõimude loata.

§23 1937.a. §13 on lühem ja selgem.

Otsustati võtta aluseks uus sõnastus, aga korrigeerida.

§24 2 korda, "seadusega ettenähtud korras" teine asendada "ainult kohtu korras".

§25 -

§26 Jätta ära sõna mõtte - vabadus. Südametunnistuse vabadus jätta küsimärgiga.

II lõigu alguses lisada "Kuulumine või mittekuulumine kirikutesse..."

§27 välja jätta. 2 viimast lauset lisada §26.

§28 ... "ärisaladus"? Millised on piirid?

§29 pakkuda ... riigivõimul on keelatud koguda andmeid tema veendumuste kohta.

§30 teine lause jätta küsimärgiga.

§31 teine lause jätta küsimärgiga.

§32 pakkuda ... Kodanikel on õigus pidada koosolekuid, kui need ei kahjusta avalikku korda ega kõlblust.

§33 ja §34 algused segased, viia kokku.

Otsustati

I lause 1937.a. §18 I lause

II lause §33 II lause

III lause §33 ära jätta

IV lause jätta

§34 välja jätta

§35 ... Igal kodanikul on õigus säilitada oma rahvuslik kuulumus.

5

Rahvuse kuuluvuse alused määrab seadus (1937.a. §19 II lause).

§36 I lause - 1937.a. §21 I lause
II lause - §36
III lause - §36
IV lause - Perekonnal on kohustus hoolitseda oma liikmete eest.

Kodaniku eraelu on riigi kaitse all.

§37 II lõigu I lause sõnastada järgmiselt: Riik ja kohalikud omavalitsused peavad ülal õppeasutusi.
IV lõigu II lauses jätta ära sõna avatud.

§38 Arusaamatu algus. Teadus ja kunst ning nende õpetused on vabad.

Kas ei peaks olema loomine, õppimine, viljelemine jne.

§39 Autoriõigused tuleb kokku kirjutada.

§40 II lõigu I lause lõppu lisada "või kohtuotsuse täitmiseks".

II lause - "Vaidluse korral on võimalus pöörduda kohtusse."

Viimane lause ära jätta.

§41 1937.a. §27 on lühike ja selge.

I lause: "Igal kodanikul on vabadus valida tegevusala, töökohta ja elukutset.

edasi §27, jätta ära ... töö on riigikaitse all.

Lõppu lisada ... "Töötülide lahendamine ja streigiõiguse kasutamine korraldatakse seadusega.

§42 jätta küsimärgiga.

§43 -

§44 I lause ... "Riik kindlustab kodanikule abi vanaduse, töövõimetuse, vaesuse ja toitja kaotuse korral.

§45 I lause lõppu lisada ... "ja õigus saada vastus. Vastamise tähtaja määrab seadus."

§46 jätta 1937.a. §20.

§47 jätta 1920.a. §22.

§47 viimane lause säilitada.

§48 jätta välja.

§49 -

§50 - kontrollida kõigil!

Lisada juurde 1920.a. §26 II lõige.

Koosolek lõppes 15.50.

Toimkonna esimees

Vardo Rumessen

